

Vaalitietojärjestelmän käyttö vuoden 2024 presidentinvaaleissa

Keskusvaalilautakunta 27.11.2023 § 31
378/00.00.00/2023

Esittelijä:

Valmistelija:

Henkilöstö- ja hallintopäällikkö Karl-Johan Wickström, puh. 044 467 5524

Yleistä

Kunnat käyttävät seuraavia vaalitietojärjestelmän osajärjestelmiä presidentinvaaleissa seuraavasti (suluissa osajärjestelmää kunnassa käyttävä viranomainen):

- 1) pohjatietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta),
 - 2) äänioikeustietojärjestelmä (ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijat, keskusvaalilautakunta ns. "jälkikirjauksissa"),
 - 3) tuloslaskentajärjestelmä (keskusvaalilautakunta alustavassa ääntenlaskennassa).
- Kunnilla on myös mahdollisuus käyttää vaalitietojärjestelmän seuraavia osajärjestelmiä seuraavasti:
- 4) äänioikeustietojärjestelmä vaalipäivän äänestyksessä ("sähköinen vaaliluettelo"; vaalilautakunta),
 - 5) äänioikeustietojärjestelmän mobiiliäänioikeuskysely (vaalitoimitsija, vaalitoimikunta, vaalilautakunta)
 - 6) tuloslaskentajärjestelmä ("suora tallennus"; vaalilautakunnat alustavassa ääntenlaskennassa),
 - 7) sähköinen vaalipöytäkirja (vaalilautakunta).

Kaikkien osajärjestelmien käyttäminen on pääosin samanlaista kuin aikaisemmissakin vaaleissa. Keskusvaalilautakunta päättää, missä laajuudessa vaalitietojärjestelmää kunnassa käytetään.

Keskusvaalilautakunta

Karkkilan kaupungin keskusvaalilautakunta (sihteeri ja tämän varahenkilö) käyttävät vaalitietojärjestelmää mm. seuraavissa tilanteissa:

- kunnan vaaliorganisaation yhteystietojen ilmoittamisessa
- kunnan äänestyspaikkojen ilmoittamisessa
- tietojen hakemisessa koulutuksia ja kenraaliharjoituksia varten
- äänioikeuskyselyissä (kotiäänestäjien äänioikeuden varmennus ennen äänestystä, äänestäjien tiedustelut ym.)
- jälkikirjauksissa (koti- ja laitosaanestykset sekä äänestykset muissa ennakkoäänestyspaikoissa joissa äänioikeus tietojärjestelmää ei ole käytössä)
- äänioikeudenkäytön korjauksissa (jos ennakkoäänestyksessä tai vaalipäivän äänestyksessä on äänioikeuden käyttö merkitty väärän henkilön kohdalle)
- äänestäneiden määrän ja äänten määrän syöttämisessä
- erilaisten raporttien ottamisessa.

Ennakkoäänestys

Karkkilan kaupungissa äänioikeustietojärjestelmää käytetään kaikissa ennakkoäänestyspaikoissa. Vaalitoimikunta ja vuoden 2024 presidentinvaaleissa myös vaalilautakunnat voivat käyttää vaalitietojärjestelmää (mobiiliäänioikeuskyselyä) äänioikeutettujen sekä heidän kotikuntansa ja äänestysalueensa tietojen hakemisessa.

Varsinaisen vaalipäivän äänestys

Äänioikeustietojärjestelmä ("sähköinen vaaliluettelo")

Sähköistä vaaliluetteloä (äänioikeusrekisteriä) voidaan käyttää paperisen vaaliluettelon sijasta tai sen rinnalla. Jokaisella äänestysalueella on kuitenkin oltava myös paperinen vaaliluettelo. Sähköisestä vaaliluettelosta löytyvät äänioikeutetun tiedot henkilötunnuksen perusteella.

Järjestelmässä näkyvät reaaliaikaisesti kyseisessä äänestyspaikassa äänioikeutetut henkilöt ja se, ovatko he jo äänestäneet. Lisäksi järjestelmästä näkyy muiden kuin kyseisessä äänestyspaikassa äänioikeutettujen vaalipäivän äänestyspaikka. Sähköistä vaaliluetteloä käyttävät äänestyspaikat voivat halutessaan pitää ns. kaksinkertaista kirjanpitoa eli tehdä merkinnät myös vaaliluetteloon. Tämä asia on kunkin vaalilautakunnan puheenjohtajan ratkaistavissa. Äänioikeusrekisterin käyttäminen vaalipäivän äänestyksessä on näissä presidentinvaaleissa ja myös jatkossa kunnalle täysin vapaaehtoista eli mahdollisuus käyttää paperista vaaliluetteloä tulee jatkossakin säilymään.

Äänioikeustietojärjestelmän mobiilikäyttö

Presidentinvaaleissa jatketaan äänioikeusrekisterin toimintoa, jossa vaalitoimitsijat, vaalitoimikunnat ja vaalilautakunnat voivat mobiililaitteilla tehdä äänioikeuskyselyitä eli selvittää, mihin kuntaan esimerkiksi laitoksessa äänestävä henkilö on merkitty äänioikeutetuksi. Tällöin ennakoäänestyksen lähetekirje pystytään osoittamaan aina oikeaan kuntaan. Äänioikeuskyselyn mobiilikäyttö on mahdollista kaikille kunnille

Tuloslaskentajärjestelmä (äänien paikallinen tallennus)

Kaikki Karkkilan kaupungin äänestysalueiden vaalilautakunnat käyttävät äänien paikallista tallennusta vaalipäivän äänestyksessä. Vaalilautakunnat tallentavat äänestysalueensa vaalipäivänä äänestäneiden ja vaalipäivän äänien lukumäärät suoraan tuloslaskentajärjestelmään. Menettelyä käyttävillä äänestysalueilla tulee kuitenkin olla varajärjestelmänä perinteinen menettely laskentatietojen ilmoittamisesta kaupungin ilmoituskeskukselle.

Sähköinen vaalipöytäkirja

Presidentinvaaleissa on vaalilautakintien mahdollista käyttää sähköistä vaalipöytäkirjaa ja sen mahdollisuudesta on ilmoitettu vaalituen pohjatietojärjestelmään. Vaalipöytäkirjan sisältö muodostuu osin automaattisesti taustalla sitä mukaa kun vaalitietojärjestelmään (sähköiseen vaali luetteloon, tuloslaskentajärjestelmään) tallennetaan tietoja, jotka tulee vaalipöytäkirjalla tai sen liitelomakkeella ilmoittaa. Muut tiedot tallennetaan suoraan pöytäkirjaan tai sen liitteeseen. Vaalipöytäkirja on mahdollista allekirjoittaa sähköisesti.

Ehdotus:

Keskusvaalilautakunta päättää, että vuoden 2024 presidentinvaaleissa vaalitietojärjestelmää käytetään Karkkilan kaupungissa keskusvaalilautakunnan lisäksi kaikissa vaalilautakunnissa sekä kaupungintalon ennakoäänestyspaikassa, jollei sen käytölle ole erityisiä esteitä. Kaikilla Karkkilan kaupungin vaalilautakunnilla on mahdollisuus käyttää vaalipäivänä sähköistä vaaliluetteloä ja äänien paikallista tallennusta. Vaalilautakuntien puheenjohtajat päättävät, käytetäänkö vaalilautakunnassa sähköistä vai paperista vaalipöytäkirjaa vai molempia. Keskusvaalilautakunta suosittelee, että käytetään sähköisen vaalitietojärjestelmän kanssa sähköistä vaalipöytäkirjaa. Vaalilautakuntien puheenjohtajat voivat erityisestä syystä päättää käyttää vain paperista vaaliluetteloä. Puheenjohtajat ratkaisevat oman vaalilautakuntansa osalta,

haluavatko käyttää ns. kaksinkertaista kirjanpitoa eli tehdä merkinnät myös paperisiin vaaliluetteloihin. Vaalilautakuntien puheenjohtajilla on tarvittaessa oikeus ottaa avustavaa henkilöstöä äänestyslippujen laskemista ja järjestämistä varten. Laskennassa avustavana henkilöstönä tulevat kysymykseen lähinnä vaalilautakunnan varajäsenet ja vaaliavustajat.

Lisäksi keskusvaalilautakunta päättää, että ennen vaalipäivää pidettävistä vaalilautakuntien koulutustilaisuuksista ja harjoituksista maksetaan luottamushenkilöosallistujille kaupungin hallintosäännön liitteen 1 (Luottamushenkilöpalkkiot) mukaisesti luottamushenkilöille palkkiota. Korvausta maksetaan myös ansionmenetyksestä ja kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta sekä maksetaan matkakustannusten korvausta ja päivärahaa (KVALT 10.5.2021 § 157).

Päätös: Ehdotuksen mukaan.

Täytäntöönpano: